

Újságírók szervezkedése.

Írta: *Lakatos László.*

Ha a nyugati államokban megkezdődött lassankint a tanítóknak, némely helyen a protestáns lelkészeknek, másutt a rendőröknek, sőt Franciaországban egy időben a börtönőröknek a szervezkedése, úgy Magyarországra az érdem, amit ebben az esetben minden nagytétel nélkül dicsőségnek is lehet nevezni, hogy itt gondoltak először a szociális szervezkedésre a munkásai annak a szellemi foglalkozásnak, amely művelői számára a legkényesebb és a legkülönösebb követelményeket állítja fel: az újságírók.

Az újságírók szociális szervezkedése nem a mai naptól datálódik. Épen öt évvel ezelőtt, 1906-ban gondoltak arra, hogy megalakítják az újságírók szakszervezetét. Annak idején meg is történtek az előkészületek ebben az irányban, meg volt maga a formális megalakulás is, és hogy a szervezet nem maradhatott végleges és állandó, annak egyedüli oka az akkori kormány volt. A koalíciós kormány, amely a meglévő és igen gyér egyesülési szabadságokat sem igen tisztelte, amely nem egy munkás szakszervezetet oszlatott fel, nem engedte meg, hogy az újságírók szakszervezete törvényes módon megalakuljon. Sokak előtt érthetetlennek látszott, hogy egy olyan befolyásos és nagy szellemi kapacitások felett rendelkező testület, mint az újságíróké, évek alatt sem tudta kivívni azt, hogy tervezett szakszervezetének alapszabályait megerősítsék.

Pedig ennek oka igen egyszerű. A koalíciós kormány és mások is teljesen félreértették az újságírók szervezkedési tendenciáját. A szervezkedésnek egy műszaki kifejezése, a „szakszervezet” szó után ítélve, azt hitték, hogy ez a szervezkedés szociáldemokrata politikai szervezkedést akar jelenteni. Ezért akadályozták meg az újságíró szakszervezet megalakulását. Pedig a koalíciós kormány tévedett. Az újságírók szervezkedésének volt ugyan gazdasági és osztályharc alapja és célja, de az korántsem volt politikai. Nem is lehetett az. Hiszen ha az újságírókat egyetlen szakszervezetbe akarták tömöríteni, úgy abban a szakszervezetben kellett, hogy részt vegyenek, egyformán részt vegyenek mindennemű újságírók, szocialisták, polgáriak és klerikálisok, nem szólva azokról, akik igen sokan vannak az újságírók között, a politikailag indifferensek között. Politikai okok nem játszhattak szerepet az újságírók szervezkedési mozgalmában, épen a pálya, e foglalkozás sajátos körülményeinél fogva, amelyeknek különössége épen az, hogy politikai nézetekben egymástól teljesen különböző újságíróknak ugyanazok az anyagi, a gazdasági, az osztályharc érdekeik és követeléseik.

Hogy ez mennyire így van, bizonyítja a pár év előtt szelíd erőszakkal elhallgattatott szervezkedési mozgalomnak a napokban más formák között történt újjászületése. A múlt hetekben volt a Budapesti Újságírók Egyesületének ezidei rendes évi közgyűlése. A közgyűlésre és a közgyűlésen megtörtént tisztújításra az újságírók kebelében egy új párt alakult, amelynek az volt a célja, hogy a néhány év előtt megkezdett szervezkedés, szociális szervezkedési mozgalmat egy már meglévő testület keretén belül, az Újságírók Egyesületében folytassa és diadalra jutassa. E mozgalom vezetői között egyformán voltak szocialista és polgári újságírók és voltak klerikálisok is, többek között Huszár Károly néppárti képviselő. Az újonnan megindult mozgalom tehát igen helyesen abból az alaptól indult ki, hogy az újságíróknál az ipari munkássággal ellentétben maga a szervezkedés nem jelentett egyúttal poli-

tikai programot. Már csak azért sem, mert ha azt jelentené, az egyúttal megöleje is lenne minden szervezkedésnek. Ha az újságírók szervezkedése politikai alapon történék, akkor kénytelen volna kizárni magából az újságíróknak egy igen jelentékeny részét, szóval a gazdasági szervezkedés megbukna mindjárt kezdetekor, megbukna amiatt, hogy nem öleli fel az összes egyfoglalkozású, egykívánságú, egykövetelésű és egyérendű embereket, megbukna, mert megtagadná minden szervezkedési mozgalom egyedüli alapját, az egyhelyzetűeknek egy szervezetbe való egyesítését.

Szerencsére, ezt nem kellett megmagyarázni az újságíróknak. Gondosan el tudták választani a maguk kari politikájától azt az országos politikát, amelyet különféle lapokban és különféle irányban csinálnak és szolgálnak, de amelynek semmi köze sincsen az egyetlen közös és őket magukat valóban egyedül érdeklő politikához, amely tulajdonképpen nem is politika, hanem kari és foglalkozási érdekeiknek érvényesítése. Ez az egyetlen politika, amely igazán csak maguké az újságíróké és amelyben mindnyájan, néppártiak és szocialisták, polgáriak és politikailag indifferensek egyek lehetnek. Ennek a speciálisan újságírópolitikának főbb pontjai: az újságírók érdekeinek szolidáris megvédése a lapkiadótulajdonosokkal szemben, a kötelező állasközvetítésnek (és ezzel kapcsolatban egy foglalkoztató-irodának) létesítése, az újságírói fizetés és a cikkhonorárium minimumának megállapítása, az újságírói képesítés kérdésének megoldása és végül a hiányzó újságírókamara pótlása, az újságírók erkölcsi érdekeinek megvédéséért.

Nagyjában ezek az újságírói szervezkedésnek vezező motívumai. Körülbelül ugyanazok, amelyek bármilyen munkásszakszervezetéi. Hogy az újságírók, a szellemi munkásságnak ez az eliteje fel tudta ösmerni azt, hogy az ő szervezkedésük és egyáltalán minden szellemi munkásnak a szervezkedése csak arra a bevált sémára mehet, amelyet az ipari munkások szervezkedésénél kipróbáltak, mindennél erősebb bizonyítéka az ő minden gögtől mentes gondolkodásuknak és annak a bölcseségnek, amelylyel saját osztályhelyzetüket, minden szépítés és önhízalás nélkül fel tudták ösmerni és be tudták látni. Hogy mindamellett szervezkedésük taktikája egyes részletkérdésekben eltért és el is fog térni az ipari munkásokétól, az természetes. Ez nem gögnek, nemi a szellemi proletár önérzetének kérdése, hanem egy olyan kérdés, amely szorosan összefügg ennek a pályának, ennek a minden szervezkedés dacára, sőt éppen a szervezkedésben szabad pályának ama speciális karakterisztikumával, amely e pályát közeli érintkezésbe hozza azzal, ami a világon a legszabadabb és a legkorlátlanabb: a művészettel. De ez csak részletkérdés. Ha az újságíró másképpen szervezkedik, mint a bányamunkás, ez csak annyit jelent, mint amennyit az jelent, hogy a bányamunkás a maga részéről viszont más külsőségek és formák szerint szervezkedik, mint a földmunkás. De a szervezkedés lényege azért egy, a gazdasági és erkölcsi érdekeknek gazdasági utón való érvényesítése. Így szervezkedtek a gyufagyárak proletárjai, így akarnak szervezkedni az újságírók és így fognak majd szervezkedni